

stæderne og paa Landet, selv om de findes i Stæder, der ere forstikkede for et større Beløb end det i § 2 nævnte, ogsaa skulle være fritagne for Bygningsafgift, naar de kun bebos af een Familie. Denne Bestemmelse finder jeg nødvendigvis maa udvides saaledes, at der kommer til at staa „een Familie eller een Person“. Der er nemlig mangfoldige Tilfælde paa Landet, hvor en Haandværksmand, en Sadelmager, Stomager osv. leier et Værelse hos en Gaardmand, og saa bliver hans Bolig maalt op, og Bygningsafgiften paa Grund af Assurancesummens Størrelse paalagt dette Sted. Saadan en Mand burde ligesaa vel fritages, som naar det var en hel Familie, der leiede. Ellers vanskeliggjør man disse Mennesser at faae Leiligheder; thi det er meget hyppigt, at paa det Punkt, hvor de helst ville bo, kunne de ikke komme til at bo, fordi Gaardmændene ikke ville have en fast Afgift lagt paa deres Eiendomme, og saa negte de dem Bopæl. Der er ogsaa den Ulempe forbunden med den foreslaaede Ordning, at det er meget bekosteligt for Statskassen at faae disse smaa Leiligheder opmaalte. Der er mange Gange betalt ikke saa smaa Beløb som Rejsegodtgjørelse og Diæter til Branddirektørerne for at faae opmaalt Stuer paa 16 til 20 Kvadratalen, og det har været mange Aar, inden disse Penge ere komne ind igjen, ikke at tale om, at, naar en saadan Mand flytter hen til en anden Gaardmand, saa skal man atter maale op, og saa er den første Udgift spildt. En enkelt Afgiftsmand eller Rone gaar ogsaa ind under Bestemmelsen. Der er indtruffet nogle besynderlige, meget kostbare Forretninger i denne Henseende; jeg har personlig hørt et Exempel, hvor Opmaalinger kostede Staten 14—16 Rd. En Haandværksmand neblagde sin Profession og ansøgte om Fritagelse for Bygningsafgift, hvilket ikke kunde negtes ham, men fordi det oplystes, at hans Forældre boede i Enden af Huset i et lille Værelse, skulde dette Rum særlig opmaales, og dertil fik jeg Ordre. Det gjaldt en Rejse paa 12 à 14 Mil og 1½ Dags Diæter, saa at Udbyttet ikke stod i Forhold til den Bekostning, som Staten havde haft. Alle den Slags Ulemper falde bort, naar man i Paragrafen sætter „een Familie eller een Person“.

Den høitærede Minister har allerede berørt §§ 4 og 5, som ganske vist kunne vække nogen Betænkelse, og det forekommer mig, at der ikke er nogen Grund til, at Lærernes Boliger skulle mere fritages paa Landet end i Byerne. At Skolelokalerne blive frie, kan være meget hensigtsmæssigt, men Lærerne — synes jeg — maa stilles lige med Hensyn til Statsafgiften. Skolelærernes Naar i Byerne ere virkelig ikke bedre end paa Landet, og kan den ene Klasse af Lærere svare denne Afgift, kan den anden ogsaa. Det vilde maasse være det vigtigste, at alle Skoler, baade offentlige og private, bleve frie, saa kunde man

lade det Ord „privat“ gaa ud; Fritagelsen gjaldt da alle Skolelokaler, hvorimod Bygningsafgiften blev at svare af alle Lærere i samtlige Skoler, hvad enten de nu laa i Byen eller paa Landet. Hvad § 5 angaar, tror jeg, at den vil berede overordentlig store Vanskeligheder og mange Ubehageligheder for Sogneraadene. Det vil jo paa de allerfleste Stæder næsten være umuligt for Sogneraadene at afgjøre, naar en Mand sidder i et lille Hus og har en Ro eller to, driver en Smule Agerbrug og ved Siden deraf noget Haandværk, hvor Meget der da falder paa hans Haandværk, og hvor Meget han faaer ud af sit Landwirthschaft. Men jeg erkjender, at der mange Stæder kan være Anledning til at lempe Afgiften for den Slags Folk, fordi deres Haandværksdrift underibden er saa lille, at det er haardt, at de skulle svare Afgift af hele deres Bygning, fordi de maasse kun 14 Dage om Aaret bruge deres Profession. Jeg skulde derfor mene, at det havde været helbigere, om man havde faaet Paragrafen indrettet saaledes, at, hvor Sogneraadet skønnede, at Agerbruget var den overveiende Del af Familiens Underhold, kunde Afgiften ned sættes til Halvparten, og hvor den afgiftspligtige Del af Virksomheden skønnedes at indskrænke sig til en Fjerdedel eller derunder af Familiens hele Udkomme, skulde den rent falde bort; en saadan Bestemmelse tror jeg vilde være mere heldig end den, der her staar, thi den anser jeg for næsten uigennemførelig paa en tilfredsstillende Maade. — Hvad § 6 angaar, har jeg nogen Tvivl om, hvorvidt det vil være rigtigt ad Lovgivningens Vel at give Branddirektøren et saadant Paalæg, som her er omtalt, efterat de ere komne i et ganske andet Forhold til Regjeringen, end de tidligere have været i; men under alle Omstændigheder kan Paragrafen ikke have det Indhold, som den nu har. Det paalægges nemlig Branddirektørerne, at de til vedkommende Opbeholdskontorer skulle give Fortegnelse over de Forandringer i Bygningsafgiftens Størrelse, som maatte følge af de modtagne Indberetninger fra Sogneraadene; men Branddirektørerne have ikke nogen Fortegnelse over Bygningsafgiftens Størrelse, medmindre en af dem maasse kan have skaffet sig den for sin egen Fornøielse. Branddirektørerne udregne nemlig aldrig Afgiftens Størrelse, de indberette til Amtstuen eller Opbeholdskontoret Kvadratindholdet af det afgiftspligtige Areal og Assurancesummen, og saa overlade de Udregningen af Bygningsafgiftens Størrelse til Opbeholdskontorets Betjente; skulde altsaa Branddirektørerne have dette Arbejde, saa maatte der ogsaa først gives Opbeholdskontorets Betjente Ordre til at tilstille dem en nøiagtig Fortegnelse over alle de Bygninger, som kunne svare en saadan Afgift, samt Afgifternes Størrelse; men der synes mig ikke at være nogen som helst Grund til at fravige den sædvanlige Forretningsgang, at Branddirektørerne op-